

PROJEKT CENTAR ZNANJA MEĐIMURSKE ŽUPANIJE

Prenamjena napuštene vojarne u Centar znanja

PRIPREMILA:
Anđela Bogdan

Centar znanja Međimurske županije postao je mjesto sinergije gospodarstva i obrazovanja. Od zapuštenog, derutnog prostora stvoren je centar koji koristi oko tisuću ljudi na dan, a teži se daljnjim koracima u revitalizaciji toga prostora.

Uvodne napomene

Centar znanja u Međimurju vrlo je zanimljivo mjesto koje predstavlja svijetli primjer uspješne revitalizacije napuštene i oronule vojarne u gradu Čakovcu, a koja je nakon godina propadanja konačno dočekala svoju preobrazbu i revitalizaciju. Put od ideje do provedbe toga složenog projekta nije bio jednostavan, a u ovome prilogu istaknute su neke zanimljivosti u provedbi te važne *brownfield* investicije. Odluka o izgradnji vojarne u Čakovcu potječe iz 1891., a kompleks od 21 zgrade, koji je gradila tvrtka *Hirschel – Baschra* iz Nagykánizse, službeno je otvoren 1896. Od tada vojarna je bila u upotrebi kroz različite političke sustave. Pedeset i pet hektara zemljišta na kojemu se nalazi korišteno je tijekom Austro-Ugarske Monarhije, Kraljevine Srba, Hrvata i Slo-

venaca, Kraljevine Jugoslavije, Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i konačno u Republici Hrvatskoj. Mirnim preuzimanjem 17. rujna 1991. vojarna je zajedno s velikim arsenalom oružja pripala pod nadležnost Hrvatske vojske, što je rezultiralo time da je Međimurje tijekom Domovinskoga rata postalo prvo potpuno oslobođeno područje u Hrvatskoj. Vojarna je 1994. preimenovana u vojarnu *Nikola Šubić Zrinski* te je bila u vojnoj funkciji tijekom rata i nakon njega, sve dok nije prestala potreba za vojnim djelovanjem. Svi prostori imali su vojnu namjenu kroz različite državne režime sve do 2004., kada je Ministarstvo obrane napustilo prostore bivše vojarne u vlasništvu MORH-a. Kada je Hrvatska vojska napustila prostor, kompleks je počeo propadati jer više nije bio održavan. Da taj proces nije prekinut inicijati-

vom Međimurske županije, vjerojatno bi i taj bivši vojni kompleks doživio sudbinu mnogih drugih u Republici Hrvatskoj koji i dalje propadaju ili bi bio podijeljen u više manjih parcela i prodan kao građevinsko zemljište.

Revitalizacija napuštenoga vojnoga kompleksa

Međimurska županija postala je vlasnikom cijeloga kompleksa vojarne 5. lipnja 2007. Time je okončano dvije godine dugo razdoblje rješavanja pitanja bivših vojnih nekretnina na području Međimurja. Vrijednost nekretnina procijenjena je na tadašnjih 67 milijuna kuna (8.892.428 eura), a zauzvrat se Međimurska županija obvezala da će do kraja 2011. za potrebe MORH-a izgraditi deset skladišta te osigurati 350 kvadratnih metara prikladnoga uredskog prostora. Kasnijim sporazumima Međimurska županija oslobođena je obveza izgradnje skladišta i uređenja dodatnog prostora za MORH.

Od 2007. do danas u Centru znanja rekonstruirane su bivša zgrada zapovjedništva u kojoj djeluju Javna ustanova za razvoj Međimurske županije REDEA

Vojarna u Čakovcu krajem 19. stoljeća

Ubrzo nakon toga Međimurska županija i Regionalna razvojna agencija Međimurje REDEA, koja danas djeluje pod nazivom Javna ustanova za razvoj Međimurske županije REDEA, pokrenule su inicijativu revitalizacije vojarne i njezina stavljanja u funkciju razvoja. Idejno rješenje predviđalo je da se prostor nastavi razvijati u dva segmenta koja bi se međusobno upotpunjavala. Postojeći dio vojarne postao je Centar znanja Međimurske županije, u kojemu danas djeluju razvojne,

Pogled na kompleks vojarnje iz zračne perspektive

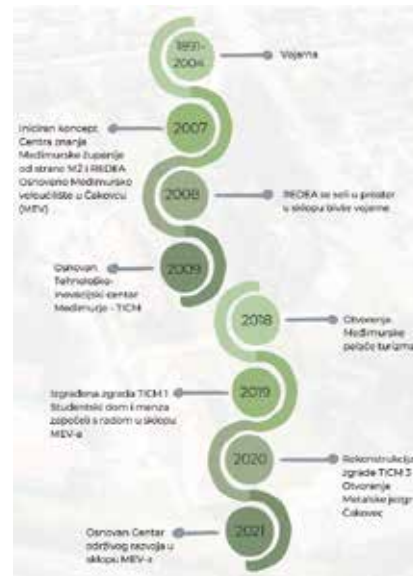
visokoobrazovne, poduzetničke i znanstvene institucije, a novi, neizgrađeni dio preko pruge prema Pribislavcu (*greenfield* investicija) zamišljen je kao industrijska zona te je nazvan Poslovna zona Međimurje.

Od 2007. do danas u Centru znanja rekonstruirane su bivša zgrada zapovjedništva u kojoj djeluju Javna ustanova za razvoj Međimurske županije REDEA, Međimurska energetska agencija MENE A i MIN – Međimurje, Investicije, Nekretnine, zgrada Međimorskog veleučilišta u Čakovcu zajedno sa zgradom studentskog doma i Centra održivog razvoja, tri zgrade Tehnološko-inovacijskoga centra Međimurje (TICM), bivša stražarnica koja je preuređena u Međimursku palaču turizma te bivša jahao- na u kojoj djeluje Razvojno-edukacijski centar za metalnu industriju – Metal- ska jezgra Čakovec.

Tehnološko-inovacijski centar Međimurje

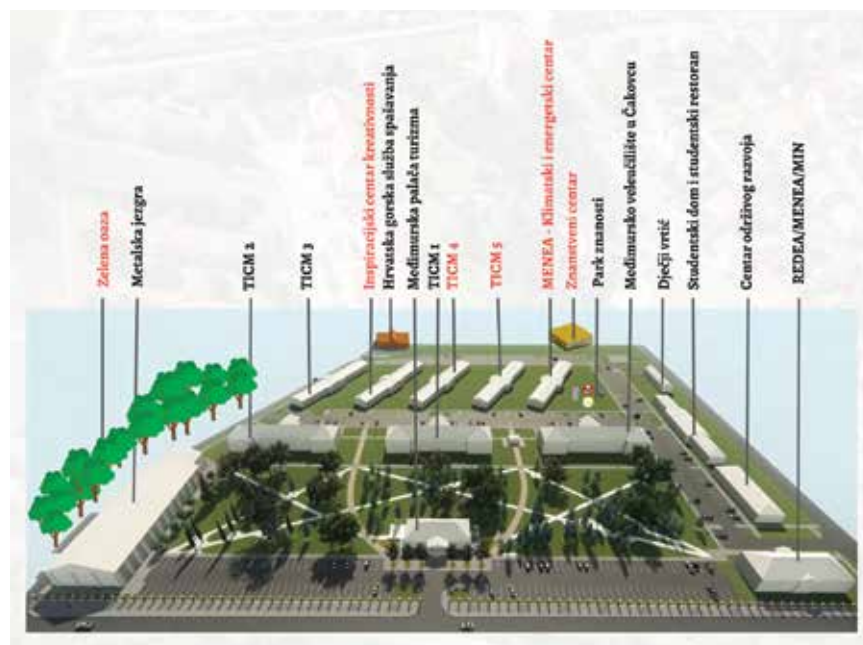
Dvije godine nakon preuzimanja vojarnje (2009.) Međimurska županija pokrenula je projekt stvaranja Tehnološko-inovacijskoga centra Međimurje (TICM) uz podršku Regionalne razvojne agencije Međimurje REDEA-e. TICM je osnovan radi poticanja tehnološkog razvoja i zapošljavanja mladih stručnjaka, osnivanja tehnoloških poduzeća te transfera tehnologija i inovacija. Projekt je pokrenut kao odjel unutar REDEA-e 2009. te

je 2011. postao samostalno trgovačko društvo. Djelovao je kao dio Programa razvoja tehnolojske infrastrukture do 2014. Cilj je bio stvoriti okruženje pogodno za pružanje inkubacijskih usluga i naprednih savjetodavnih usluga te za organiziranje poslovnih i tehnoloških edukacija za potrebe tvrtki u Međimurskoj županiji i šire. Partneri u osnivanju TICM-a bili su Međimurska županija, koja je osigurala prostor te sufinancirala projekt, Međimursko veleučilište u Čakovcu i *INI-GraphicsNet*, tvrtka s višegodišnjim iskustvom u izgradnji sličnih tehnoloških infrastrukture.

Vremeplov razvoja Centra znanja

Dok je vojarna bila aktivna, zgrade koje danas nose oznake TICM1 i TICM2 služile su kao spavaonice, dok je zgrada TICM3 bila mehaničarska radionica. Godine 2010. u sklopu Centra znanja Međimurske županije u funkciju je puštena prva zgrada poduzetničkoga inkubatora, točnije zgrada TICM1 smještena na adresi Ulica bana Josipa Jelačića 22/b. Ukupna površina zgrade iznosi 1346,20 kvadratnih metara, od čega 534,15 m² zauzimaju uredski prostori. Preostalih 812,05

U nekadašnjoj vojarni danas djeluju razne institucije

Zatečeno stanje zgrade prije obnove

Vizualizacija ureda

m² odnosi se na zajedničke prostorije koji uključuju multimedijalnu dvoranu, informatičku učionicu, sobu za sastanke te informatički laboratorij. Godinu dana poslije dovršeni su rekonstrukcija i opremanje zgrade TICM2 smještene odmah do zgrade TICM1. Početkom 2012. u TICM-u je inkubirano 11 poduzeća, dok je na kraju te godine usluge inkubacije koristilo 17 poduzeća. U 2012. aktivnosti TICM-a velikim su dijelom bile usmjerene na organiziranje i provođenje edukacija i konferencija radi širenja znanja među ciljnim skupinama i povezivanja proaktivnih inovativnih dionika na zajedničkim projektima.

Centar znanja – od inicijative do realizacije

Godine 2014., nakon godina rada na ideji Centra znanja Međimurske županije, taj je projekt konačno prijavljen na natječaj za sufinanciranje poslovne infrastrukture EU-a. Prva faza projekta uključivala je izgradnju inkubatora, Metalske jezgre

i Instituta za promicanje kulture znanja. Unatoč tomu što su dužnosnici odobrili projekt, on tada nije dobio pravo na sufinanciranje zbog nerazumijevanja evaluatora koji su ocjenjivali prijave. Unatoč tomu tim nije odustao te je nastavio planirati postupnu provedbu komponenti projekta u sljedećim godinama. Ideja osnivanja Centra znanja bila je stvaranje sinergije javnih, obrazovnih i podupirućih institucija kao proaktivne podrške gospodarskome sektoru te istodobno povećanje kvalitete života lokalne zajednice.

Ideja osnivanja Centra znanja bila je stvaranje sinergije javnih, obrazovnih i podupirućih institucija kao proaktivne podrške gospodarskome sektoru te istodobno povećanje kvalitete života lokalne zajednice

Krajem 2016. TICM, REDEA i Međimurska županija pripremili su projekt prošir-

renja poduzetničke infrastrukture Centra znanja za financiranje iz EU-ovih fondova. Projekt je napokon odobren u kolovozu 2017., a vrijednost mu je bila približno 1.592.000 eura.

Sredstva su iskorištena za adaptaciju potkrovlja zgrade TICM1 te rekonstrukciju zgrade TICM3. Nakon javne nabave za radove na rekonstrukciji potkrovlja zgrade TICM1 i potpisivanja ugovora s izvođačem *Tekeli Projekt Inženjering d.o.o.* u kolovozu 2018., započeli su radovi na rekonstrukciji. *Proing d.o.o.* obavljao je projektantski nadzor, dok je *Rescon d.o.o.* bio zadužen za stručni nadzor. U sljedećih deset mjeseci 400 m² neiskorištenoga prostora bivše vojne zgrade transformirano je u dodatnih 400 m² područja poduzetničkoga inkubatora TICM-a. Opremljeno je 16 ureda različitih veličina, prvi *coworking/* predinkubacijski prostor te prostorije za sastanke i druženje, stvarajući radni prostor namijenjen stručnjacima, posebno iz područja informatike i drugih uslužnih sektora.

Vizualizacija sobe za sastanke i hodnika

Detalji snimljen tijekom adaptacije potkrovlja zgrade TICM1

Radovi su trajali 33 mjeseca. U uredima u potkrovlju zgrade smjestila su se poduzeća koja obavljaju djelatnosti računalnoga programiranja, *web* i grafičkoga dizajna, razvoja informatičkih sustava, izgradnje *cloud* rješenja, automatizacije IT servisa, robotske automatizacije procesa, usluge fotografiranja i snimanja, postprodukcije snimljenog sadržaja te slične djelatnosti.

Projekt proširenja poslovne infrastrukture u Centru znanja Međimurske županije obuhvatio je rekonstrukciju i opremanje prostora poduzetničkoga inkubatora u zgradi TICM3, otvorene u drugoj polovini 2020. S 18 ureda, izložbenim prostorom, sobom za sastanke i informatičkom učionicom površine 632,08 m² zgrada je privukla 11 poduzeća iz uslužnoga sektora. Investicija od 7,6 milijuna kuna (približno milijun eura) financirana je sredstvima Europske unije. Tim je projektom dodatno potvrđen uspjeh Tehnološko-inovacijskoga centra, koji je 2019. nagrađen za uspješnost priznanjem "Stvaratelji za stoljeća" u organizaciji Međunarodnoga ekonomskog foruma "Perspektive". Centar znanja postao je zanimljiv sustav koji potiče promjene i napredak. U kompleksu je svoj dom pronašlo više institucija važnih za regionalni razvoj Međimurja. Osim Javne ustanove za razvoj Međimurske županije REDEA i Tehnološko-inovacijskoga centra Međimurje (TICM) tamo su smještene i Međimurska energetska agencija (MENE), Metalska jezgra Čakovec, Međimursko veleučilište (MEV), Turistička zajednica Međimurske županije i MIN – Međi-

Obnova stepeništa u zgradi TICM3

murje, Investicije, Nekretnine. Osim njih postoji niz malih i srednjih poduzeća koja su napredovala zahvaljujući postojećemu ekosustavu.

U srpnju 2023. završena je prva faza radova na infrastrukturi Poslovnoga parka Međimurje, vrijednih 418.390 eura, čime su ulaganja u Centar znanja u proteklome desetljeću dosegla 20 milijuna eura. Radi se o opsežnim radovima na dijelu infrastrukture u Poslovnome parku Međimurja i novome koraku u revitalizaciji kompleksa bivše vojarne u Čakovcu.

Energetska učinkovitost u zgradama Centra znanja

Treba napomenuti i to kako se u Centru znanja vodilo računa i o uštedama i ener-

getske neovisnosti, što se pokazalo kao izvrsna politika, posebno u ovo vrijeme energetske krize. Zahvaljujući ugradnji sustava obnovljivih izvora energije na zgrade Centra znanja Međimurske županije uštedjet će se oko 8000 eura na godinu, a povrat investicije trebao bi se dogoditi već za tri godine. Projekt ugradnje sustava obnovljivih izvora energije u zgrade Centra znanja Međimurske županije ukupne je vrijednosti 1.278.780,09 kuna, a Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost dodijelio je gotovo 66.360 eura bespovratnih sredstava. Fotonaopne elektrane ugrađene su na tri zgrade, TICM 1, TICM 2 i Upravnu zgradu u kojoj su smješteni Javna ustanova za razvoj Međimurske županije REDEA, MENE i MIN, a na svaku zgradu postav-

Fotonaponska elektrana na krovu zgrade TCIM1

ljena je elektrana snage 20 kW, dok je u Upravnu zgradu ugrađen sustav grijanja i hlađenja. Ukupno je ugrađen 191 solarni panel. Ugradnjom sustava grijanja i hlađenja eliminirano je korištenje fosilnoga goriva, poboljšani su uvjeti boravka, višak energije će se prodati, a nakon nešto više od mjesec dana otkako je elektrana puštena u pogon postignuta je ušteda od približno 1500 eura.

U Centru znanja vodilo se računa i o uštedama i energetske neovisnosti, što se pokazalo kao izvrsna politika, posebno u ovo vrijeme energetske krize

Većina dosadašnjih ulaganja u Centar znanja financirana je EU-ovim sredstvima. Trenutačno je u tijeku novi investicijski ciklus i razvijaju se novi projekti.

Projekt daljnjeg razvoja Centra znanja odabran je kao pilot-projekt za tehničku pomoć Europske komisije

U Centru znanja danas djeluju i stvaraju nove vrijednosti znanstveni centri, Međimursko veleučilište sa studentskim domom, razvojne agencije, ustanove te Palača turizma, a Centar je postao mjesto sinergije gospodarstva i obrazovanja. Od zapuštenoga, derutnoga prostora

stvoren je centar koji koristi oko tisuću ljudi na dan. Teži se daljnjim koracima u revitalizaciji toga prostora.

U listopadu 2023. projekt daljnjeg razvoja Centra znanja Međimurske županije odabran je kao jedan od deset pilot-projekata za tehničku pomoć Europske komisije, Opće uprave za regionalnu i urbanu politiku (DG REGIO), a prijavila ga je Javna ustanova za razvoj Međimurske županije REDEA. To će Međimurskoj županiji i njezinim institucijama i poduzećima omogućiti suradnju sa stručnjacima koji će davati konkretne smjernice kako bi pilot-projekti bili usklađeni s principima i vrijednostima Novoga europskog Bauhauusa (NEB) te time imali veće mogućnosti financiranja iz EU-ovih fondova. Naime, Novi europski Bauhaus kao inter-

disciplinarni i kreativni pokret želi povezati znanost, tehnologiju i inženjerstvo s kulturom i umjetnošću te nastoji motivirati sve građane Europe da zajedno zamisle i sudjeluju u stvaranju budućnosti u kojoj će održivost biti ostvarena sa stilom i u kojoj postoje rješenja za probleme i izazove svakodnevnice.

Tijekom rada na pilot-projektima stručnjaci će analizirati i ocjenjivati u kojoj se mjeri pilot-projekti uklapaju u temeljne vrijednosti NEB-a, a to su održivost, uključivost i estetika

Tijekom rada na pilot-projektima stručnjaci će analizirati i ocjenjivati u kojoj se mjeri pilot-projekti uklapaju u temeljne vrijednosti NEB-a, a to su održivost, uključivost i estetika. Također će se voditi računa o NEB-ovim radnim načelima participativnoga dizajna, transdisciplinarnoga pristupa i angažmana na više razina. Ta suradnja omogućit će Međimurskoj županiji identifikaciju i prevladavanje potencijalnih prepreka kako bi se osiguralo da se Centar znanja Međimurske županije razvija u skladu s najvišim standardima Novoga europskog Bauhauusa, posebno kada se uzme u obzir činjenica da su klimatske promjene jedan od najvećih izazova s kojima se čovječanstvo susreće, što apostrofira važnost razvoja zelene infrastrukture. Čini se kako ta savjeta-

Vizualizacija informatičke učionice u Centru znanja

Uređenje parka u Centru znanja

davna podrška stiže u pravome trenutku, kada se započinje s projektiranjem novih investicija na prostoru bivše vojarne i

vojnoga poligona: uspostava Centra znanosti Međimurske županije, izgradnja središnjega parka radnog naziva Zelena

oaza Čakovec te proširenje infrastrukture za podršku poslovanju kroz obnovu četiri preostalih vojnih objekata (skladišta). Zelena oaza Čakovec trebala bi postati svijetli primjer balansa zelenila i sadržaja za slobodno vrijeme na prostoru koji trenutno pati pod teretom prevelike izgrađenosti, koju ne prati ni prometna infrastruktura, ali ni urbani ni rekreacijski sadržaji. Zato je jedan od glavnih ciljeva zazeleniti površine, urediti pješačke staze, zasaditi drvorede, ali i izgraditi skloništa od toplinskih valova pod krošnjama uz izvore vode (prskalice i slično). Prema konceptualnoj viziji, park će obuhvatiti prostorije za vrt s tradicionalnim biljkama, cvjetnim gredicama te staklenikom posvećenim tropskoj vegetaciji. Šetnice, trkačke staze i biciklističke rute bit će razmještene unutar parka, uključujući inovativnu biciklističku stazu nazvanu "pumptrack". Dječje igralište sadržavat će elemente za razvoj motoričkih sposobnosti i senzornih iskustava. Predviđeno je područje za piknik i druženje, opremljeno prostorom za projekcije na otvorenome, amfiteatrom za glazbena događanja te ograđenim prostorom za kućne ljubimce i igralištem. Uz to planira se integracija umjetničkih elemenata poput skulptura i fontana.

Zaključne napomene

Centar znanja Međimurja mjesto je koje predstavlja svijetli primjer *brownfield* investicije, odnosno uspješne revitalizacije bivšega vojnoga kompleksa. Tehnička pomoć Europske komisije ključna je podrška projektu Centra znanja Međimur-

Prizemlje napuštene vojarne prije obnove

Današnji izgled uređenog prostora nakon obnove

ske županije. Takva pomoć omogućuje dobivanje stručnih smjernica od europskih stručnjaka kako bi pilot-projekti bili usklađeni s načelima Novoga europskog Bauhausa. Cilj je takvoga usklađivanja stvaranje projekata koji će imati veće izgleda za sufinanciranje iz fondova Europske unije. Novi europski Baubhaus promiče inovativne ideje, ističući održivost, digitalnu transformaciju te kulturnu i društvenu integraciju u razvoju projekata. Zato se, kada se projekti usklade s NEB-ovim načelima, otvaraju veće mogućnosti za povlačenje sredstava iz različitih EU-ovih fondova. To znači da će Centar znanja Međimurske županije uz pomoć te tehničke podrške biti bolje pozicioniran za

povlačenje financijskih sredstava za svoje projekte, što će potaknuti razvoj inovacija i održivoga razvoja u regiji, ali i biti primjer ostalim krajevima u Hrvatskoj koji također imaju puno zapuštenih industrijskih, vojnih i ostalih objekata koji vape za revitalizacijom i prenamjenom. Obnove takvih projekata složeni su i skupi građevinski poduhvati koji zahtijevaju inženjersku domišljatost i pozornu analizu, a koji su danas teško ostvarivi bez sufinanciranja europskim sredstvima.

Izvori:

- <https://ticm.hr/>
- <https://medjimurska-zupanija.hr/kat/centar-znanja/>

- <https://medjimurska-zupanija.hr/>
- <https://www.redea.hr/>
- <https://www.menea.hr/>
- <https://ticm.hr/pocinje-obnova-trece-zgrade-ticm-a/>
- Fotografije:
- Davorin Mance
- https://redea.hr/wp-content/uploads/2021/03/PARK-CENTRA-ZNANJA-CAKOVEC_15.jpg
- <https://medjimurjepress.net/wp-content/uploads/2023/10/Centar-znanja-MZ.jpg>
- <https://medjimurska-zupanija.hr/stg76537/wp-content/uploads/2023/06/Tic-Solarni-paneli-3.jpg>